

47107312 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

คำสำคัญ : พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย / จากพระอุระและพระพาหาซ้ายของพระมงคลบพิตร /

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ศรินยา ปาทา : พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย จากพระอุระและพระพาหาซ้ายพระมงคล-
บพิตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ : ศ.ดร.สันติ เล็กสุขุม. 115 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ที่จะศึกษารูปแบบและลวดลายการประดับ เพื่อกำหนดอายุ
พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย ที่พบจากพระอุระและพระพาหาซ้ายของพระมงคลบพิตร จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ในการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปผลได้ดังนี้

พระพุทธรูปทรงเครื่องน้อยที่พบจากพระอุระและพระพาหาซ้ายของพระมงคลบพิตร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดเป็นพระพุทธรูปในสมัยอยุธยาตอนกลาง กำหนดอายุราวกลาง
พุทธศตวรรษที่ 22 เป็นงานสร้างสรรค์พระพุทธรูปประติมากรรมจากคติความเชื่ออันเนื่องในพุทธศาสนา
เป็นสำคัญ หากแฝงไว้ด้วยคติความเชื่อในการปกครองพุทธราชา

รูปแบบ ลวดลายที่ประดับพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อย ได้รับแรงบันดาลใจจากหลาย
แหล่ง ล้วนเป็นงานศิลปกรรมที่มาก่อน เช่น ศิลปะลพบุรี ช่วงพุทธศตวรรษที่ 18-19 ที่รับรูปแบบ
จากศิลปะเขมรมาอย่างลงตัว คือ แบบแผนการประดับแนวเส้นคู่ขนานประดับด้วยเม็ดประดับ
มงกุฏ และกุดทูลรูปตุ้ม และศิลปะทางภาคเหนือ คือ รูปแบบ ลวดลายประดับกะบังหน้า และ
ครอบมงกุฏจากเทวรูปสำริดในศิลปะสุโขทัย ช่วงพุทธศตวรรษที่ 19-20 และลวดลายประดับที่เน้น
เส้นสายเป็นสำคัญ อย่างศิลปะล้านนา ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21-22 ซึ่งการประดับลวดลาย
พระพุทธรูปแต่ละองค์จะแตกต่างกัน เป็นการสร้างสรรค์ลวดลายให้เหมาะกับรูปทรงเครื่องประดับ
ที่มีหลายแบบ ทั้งกะบังหน้า ครอบมงกุฏ กรองศอ และทับทรวง และลายเส้นเหล่านี้ อาจมีต้นแบบ
ที่มาจากลายบนเครื่องถ้วยจีนที่พบในไทย ช่วงสมัยราชวงศ์หยวน (พุทธศตวรรษที่ 18-19) และ
ราชวงศ์หมิง (พุทธศตวรรษที่ 20-21) ซึ่งช่างสมัยอยุธยาได้เลือกรับปรับใช้อย่างเหมาะสมกับ
พระพุทธรูปทรงเครื่องจนเกิดเป็นพุทธลักษณะเฉพาะของพระพุทธรูปทรงเครื่องน้อยในสมัยอยุธยา
ตอนกลาง

ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์.....

47107312 : MAJOR : ART HISTORY

KEYWORD :THE CROWNED BUDDHA IMAGES/THE CHEST AND THE LEFT SHOULDER

OF MOMGKOLBOPHITR / AYUTTHAYA PROVINCE

SARINYA PHATHAR : CROWNED BUDDHA IMAGES FOUND FROM THE CHEST AND THE LEFT SHOULDER OF PHRA MOMGKOLBOPITR , AYUTTHAYA PROVINCE . MASTER IS REPORT ADVISOR : PROF. SANTI LEKSUKHUM , Ph.D.115 pp.

This research is aimed to study the style and dating of Crowned Buddha Images found in the chest and the left shoulder of Mongkolbopitr , Ayutthaya province. The results of the research are namely :

The crowned Buddha images which were found in the chest and the left shoulder of Phra Monkolbophit in Ayudhya province are classified to the mid-Ayudhya art dated around 17th century A.D. Though all Buddha images mainly created from the conviction of Buddhism, combination of the faith in Buddha Raja are reflected.

Influenced by early Thai arts, the crowned Buddha images were decorated in various patterns. For instance, a crown entrusted with two parallel lines and beads and knobbed earring are the characteristic of the ornament of the Lop Buri art dated to 14th -15th centuries A.D. which influenced by Khmer art. Moreover, the motif on a headdress somewhat like a coronet and crowned of the bronze Deva sculpture in Sukhothai art dated 14th -15th centuries A.D. and the linear decorating pattern of Lanna art dated 16th-17th centuries A.D. are the manifestation of the crowned Buddha images. The initiation of these decoration possibly derived from the motif on Chinese ceramics-in the reign of Yuan Dynasty (13th -14th centuries A.D.) and Ming Dynasty (15th -16th centuries A.D.) which were found in Thailand. Eventually, the artisan of Ayudhya carefully selected and applied some of these patterns to be the specific characteristic of the crowned Buddha images in the middle of Ayudhya period.

Department of Art History Guaduate school , Silpakorn University Academic Year 2006

Student's signature.....

Master's Report Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความการสนับสนุน และการให้อनुเคราะห์ด้านต่าง ๆ ทั้งความรู้ทางวิชาการ และแนวทางในการทำงานที่ดี จากท่านศาสตราจารย์ ดร.สันติ เล็กสุขุม และรองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จันทเกษม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการถ่ายภาพ และข้อมูลโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ของพิพิธภัณฑ์ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกทุกอย่างระหว่างทำงาน ขอขอบคุณการเอื้อเฟื้อเอกสารประกอบการทำสารนิพนธ์และข้อแนะนำ แก้ไขการทำงานต่าง ๆ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง และคุณเด่นดาว ศิลปานนท์ ภัณฑารักษ์ 8 ว. กลุ่มวิจัย สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และขอบคุณนักศึกษาปริญญาโทภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะหลายท่าน ที่ช่วยหาข้อมูลในห้องสมุดและห้องวารสาร

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่เป็นเจ้าของข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาและอ้างอิงในงานศึกษาวิจัยเล่มนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์